

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko – neretvanski kanton
Općina Konjic
NAČELNIK

Broj: 08-11-1-2303/2022
Konjic, 23.05.2022. godine

Na osnovu člana 38. Statuta Općine Konjic ("Službeni glasnik Općine Konjic" br. 4/11, 6/11 i 3/20), a u vezi sa članom 16.,17.,18. i 19. Zakona o budžetima u FBiH („Sl.novine Federacije BiH“,br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Načelnik Općine Konjic donosi

O D L U K U
O USVAJANJU DOKUMENTA OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KONJIC
ZA PERIOD 2023. – 2025. GODINE

Član 1.

Usvaja se Dokument okvirnog budžeta Općine Konjic za period 2023. – 2025. godine.

Član 2.

Dokument okvirnog budžeta Općine Konjic za period 2023. – 2025. godine čini sastavni dio ove Odluke.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se na web stranici Općine Konjic.

Dostaviti:

1. Načelnik Općine (x1)
2. Službi za privredu, finansije i društ.v.djelatnosti (x2)
3. a/a (x1)

OPĆINSKI NAČELNIK

Osman Ćatić, s.r.

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KONJIC
ZA PERIOD 2023. – 2025. GODINA**

Konjic, maj 2022. godine

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Općinski načelnik donosi

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KONJIC ZA PERIOD 2023. – 2025. GODINA

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22) izrađen je Dokument okvirnog budžeta Općine Konjic (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2023. - 2025. godinu. Dokument okvirnog budžeta za period 2023. - 2025. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta, odnosno, DOB predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta za 2023. godinu, te daje predviđanja za 2024. - 2025. godinu.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za period od tri godine je zakonska obaveza na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Trogodišnje planiranje budžeta je obaveza svih korisnika budžetskih sredstava, a što je u skladu sa članom 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U mjesecu martu 2022. godine usvojen je Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2022. – 2024 godine koji sadrži sve potrebne elemente koji su nositeljima fiskalne politike u Bosni i Hercegovini neophodni za izradu njihovih dokumenata okvirnih budžeta za period 2022.-2024. godina, kao i godišnjeg budžeta za 2022. godinu. Ti elementi su: fiskalni ciljevi definisani kao primarni fiskalni bilans (primarni suficit ili primarni deficit), projekcije ukupnih indirektnih poreza zasnovane na makroekonomskim projekcijama i njihova raspodjela za narednu fiskalnu godinu, kao i gornje granice zaduženja.

Služba za privredu, finansije i društvene djelatnosti Općine Konjic predlaže Općinskom Načelniku:

- usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja prvu fazu u budžetskom procesu za posmatrani period;
- odobravanje predložene ukupne gornje granice ukupnog budžeta za narednu godinu i okvirne iznose za naredne dvije godine.

MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Godinu 2020. je u potpunosti obilježila globalna pandemija virusa Covid-19, kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu. Ekonomska kriza uzrokovana širenjem Covida 19 i uvođenjem takozvanih zaključavanja ekonomija „lockdown-a“ u Bosni i Hercegovini se manifestovala na identičan način kao i u ostatku svijeta, istovremenim padom domaće (privatna potrošnja i investicije) i izvozne tražnje (vanjskotrgovinska razmjena). Već početkom 2021. godine postupna stabilizacija epidemioloških prilika prije svega u svijetu, pa dijelom i u Bosni i Hercegovini rezultovali su djelimičnim oporavkom privredne aktivnosti. Postupena otvaranja i oporavak prije svega izvoznih tržišta (zemlje EU) poboljšale su tražnju za bh. proizvodima. Ovome svakako treba pridodati i novonastale post-Covid okolnosti poslovanja (pokidani lanci snabdijevanja evropskih industrija) što je zasigurno doprinijelo poboljšanju poslovanja izvozno orijentisanih kompanija u Bosni i Hercegovini, odnosno bh. robnog izvoza. Ovaj pomalo neočekivan, ali prilično snažan oporavak u proizvodno-izvoznom sektoru predstavljao je ključno uporište ostvarenog ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu (K1) od 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine¹. Ovo povećanje robnog uvoza na implicitan način ukazuje da je tokom drugog kvartala (K2) 2021. godine došlo i do osjetnijeg oporavka domaće tražnje prije svega privatne potrošnje i u manjoj mjeri investicija koje su zajedno tokom prethodnih godina predstavljale ključni oslonac ekonomskog rasta u zemlji. Određeni kratkoročni statistički pokazatelji na implicitan način ukazuju na postupni oporavak privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. Broj zaposlenih na kraju juna 2021. godine je skoro dostigao nivo pred-Covid perioda.

Pojedini podaci iz domena javnih finansija na neki način ukazuju na jačanje ukupne privredne aktivnosti u zemlji, naročito se to odnosi na domaću tražnju. Naime, naplata ukupnih javnih prihoda u prvih 7 mjeseci 2021. godine uvećana je za 11,5% pri čemu je rast indirektnih poreza iznosio preko 10% u okviru kojih su prihodi po osnovu PDV-a uvećani za oko 13% u odnosu na isti period prethodne godine. Raniji izvještaji su potvrdili da vanjsko okruženje predstavlja veoma važnu ako ne i najvažniju strukturalnu odrednicu kada su u pitanju ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini, koji je ove godine dodatno uslovljen razvojem epidemioloških prilika. U skladu sa tim, razvoj epidemiološke situacije vezano za nove sojeve virusa Covid 19, stepen imunizacije stanovništva i trend privrednih kretanja u vanjskom okruženju (EU i regija) u velikoj mjeri će odrediti i ekonomska kretanja u 2021. godini. Poboljšana epidemiološka situacija u zemljama koje su članice EU u posljednjih nekoliko mjeseci rezultovala je poboljšanjem projekcija ekonomskog rasta od strane Evropske komisije (EK). Pod pretpostavkom ostvarivanja ovih stopa rasta u zemljama EU, te uz preduslov povoljne epidemiološke situacije koja je vezana za Covid 19 prema projekcijama DEP-a BiH u Bosni i Hercegovini se može očekivati postupni ekonomski oporavak u odnosu na prethodnu godinu.

Prema projekcijama DEP-a BiH uslijed poboljšanja privredne aktivnosti i jačanju izvozne tražnje očekuje se da bi Bosna i Hercegovina mogla ostvariti rast ukupnog izvoza u realnom smislu. S druge strane, očekivan je rast uvoza što bi u konačnici moglo rezultovati blagim smanjenjem vanjskotrgovinskog bilansa. Ova stabilizacija prilika u vanjskom sektoru postupno bi se odrazila na ostale segmente domaće privrede kao što su proizvodnja, potrošnja, zaposlenost i investicije. Očekivana stabilizacija proizvodnje i postupni oporavak zaposlenosti, te povećanje priliva doznaka građana iz inostranstva bi trebali podstaći privatnu potrošnju u Bosni i Hercegovini. S druge strane, borba sa pandemijom Covid 19 u Bosni i Hercegovini zahtijevat će nastavak podrške kako zdravstvenom i socijalnom sektoru, tako i direktnu podršku privredi što bi moglo dovesti do povećanja javne potrošnje. Neizvjesnost vezana za globalnu pandemiju virusa Covid-19 u zemlji, nizak stepen imunizacije stanovništva i institucionalni kapacitet u procesu donošenja odluka u Bosni i Hercegovini mogli bi predstavljati izazov. Potpuna stabilizacija i snažniji ekonomski oporavak u zemlji uslovljen je efikasnijim djelovanjem u borbi protiv pandemije Covid-19, materijalizacijom pretpostavki ekonomskih kretanja u okruženju i učinkovitijim djelovanjem nadležnih institucija u procesu kreiranja i implementacije ekonomskih politika u Bosni i Hercegovini.

---

¹ Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini 2022.-2024. godina

Rizici za ostvarivanje navedenih projekcija su uglavnom negativni i mogu se klasifikovati u dvije grupe (spoljni i unutrašnji), pri čemu su spoljni rizici dosta izvjesniji i uticajniji na kretanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Pored činjenice da su raspoloživi izvještaji međunarodnih institucija nagovještavaju oporavak ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju, prisutnost globalne pandemije virusa Covid-19 i novi sojevi virusa predstavljaju primarni rizik po realizaciju ovih projekcija iz osnovnog scenarija. Potrebno je imati u vidu da je tokom prethodnih godina eksterno okruženje (prije svega zemlje EU) kroz trgovinske i kapitalne tokove predstavljali su glavnu strukturalnu odrednicu većine ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini

U ovom poglavlju će biti prikazane glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Programa ekonomskih reformi za 2022. – 2024. godine (PER BiH 2022-2024), te Revidiranim projekcije prihoda za 2022. godinu i projekcije za period 2023-2025. godina Federalnog ministarstva finansija.

Unatoč stabilizaciji epidemioloških prilika vezanih za pandemiju virusa Covid-19, početkom 2022. godine ekonomija je stavljena pred nove izazove, usljed složenih međunarodno političkih prilika vezanih za ratna dešavanja u Ukrajini, koja su se značajno reflektovala na globalne ekonomske tokove kroz nagle i visoke inflatorne skokove.

Tabela br. 1 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

<i>Indikator</i>	<i>Zvanični podaci</i>			<i>Projekcije</i>		
	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>
<i>Nominalni BDP u mil KM</i>	36.527	35.436	36.806	38.447	40.094	41.907
<i>Nominalni rast u %</i>	4,6	-3,0	3,9	4,5	4,3	4,5
<i>Realni BDP u mil KM</i>	35.885	35.376	36.520	38.051	39.803	41.577
<i>Realni rast u %</i>	2,8	-3,2	3,1	3,4	3,5	3,7
<i>Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %</i>	0,6	-1	1,1	0,9	0,8	1

* Program ekonomskih reformi za 2022. – 2024. godine (PER BiH 2022-2024)

Ekonomski rast

Ključno uporište za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu 2022.-2024. godina predstavljat će razvoj situacije vezano za Covid-19, kretanja privredne aktivnosti u eksternom okruženju, kao i doprinos internih dinamika u kreiranju ekonomskog rasta. Referentne međunarodne institucije u svijetu kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska Banka i Evropska Komisija u svojim dokumentima povratak ekonomske aktivnosti na pretkrizni nivo predviđaju u 2022. godini. S tim u vezi, projekcije DEP-a za srednjoročni vremenski period glavno uporište imaju u projekcijama navedenih međunarodnih institucija i zasnovane su na pretpostavci poboljšanja privredne aktivnosti u vanjskom okruženju, što bi stabilizovalo ekonomske prilike i podstaklo ekonomski rast u ovom periodu. Osim ovog poboljšanja u vanjskom okruženju, jako bitan preduslov za oporavak ekonomskog rasta u zemlji tokom ovog perioda predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provođenju strukturnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Pod pretpostavkom materijalizacije navedenih okolnosti prema projekcijama DEP-a u periodu 2022.-2024. godina u Bosni i Hercegovini se očekuje nešto snažniji ekonomski oporavak sa prosječnom stopom ekonomskog rasta od oko 3,5% na godišnjoj nivou (2022: 3,4%, 2023: 3,5% i 2024: 3,7%). Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza (roba i

usluga) trebalo bi rezultovati povećanjem raspoloživog dohotka građana, a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta.

Tako se u periodu 2022.-2024. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,8% (2022: 2,0%, 2023: 1,7%, 2024: 1,8%). S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postupna stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Značajno opterećenje kada su u pitanju javne finansije u Bosni i Hercegovini moglo bi predstavljati vrlo izvjesno povećanje javnog duga koji je direktna posljedica Covid-19 i bit će vidljivija u srednjem roku. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projektovana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u BDP-u bi se djelimično smanjio na ispod 20% na kraju 2024. godine. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicijske potrošnje u Bosni i Hercegovini.

Tabela br. 2 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

<i>Indikator</i>	<i>Zvanični podaci</i>			<i>Projekcije</i>		
	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>
<i>Potrošnja u mil KM</i>	32.809	32.360	33.205	34.174	35.085	36.120
<i>Realni rast u %</i>	2,0	-1,8	1,7	1,7	1,5	1,6
<i>Vladina potrošnja u mil KM</i>	6.862	7.129	7.272	7.504	7.744	7.992
<i>Realni rast u %</i>	0,9	1,3	1,3	0,7	0,7	0,7
<i>Privatna potrošnja u mil KM</i>	25.947	25.232	25.934	26.670	27.341	28.127
<i>Realni rast u %</i>	2,3	-2,6	1,9	2,0	1,7	1,8

* Program ekonomskih reformi za 2022. – 2024. godine (PER BiH 2022-2024)

U periodu 2022.-2024. godine u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje bruto investicija u stalna sredstva po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 7,3% (2022: 7,0%, 2023: 6,9%, 2024: 7,9%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 80% ukupnih investicija) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija, u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investicijska ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za poticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli dati rezultat godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 10%, za period 2022.-2024. godina. Tako bi u srednjoročnom vremenskom okviru udio javnih investicija u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini bio povećan na oko 5% BDP-a.

Tabela br. 3 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

<i>Indikator</i>	<i>Zvanični podaci</i>			<i>Projekcije</i>		
	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>
<i>Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM</i>	8.129	7.779	8.252	8.916	9.664	10.624
<i>Realni rast u %</i>	5,8	-3,0	4,8	7,0	6,9	7,9
<i>Vladine investicije u mil KM</i>	929	1.674	1.719	1.939	2.130	2.449
<i>Realni rast u %</i>	7,2	82,6	1,2	10,8	7,6	11,7
<i>Privatne investicije u mil KM</i>	7.200	6.105	6.532	6.976	7.535	8.175
<i>Realni rast u %</i>	5,7	-14,0	5,8	6,1	6,7	6,8

* Program ekonomskih reformi za 2022. – 2024. godine (PER BiH 2022-2024)

Ekonomski rast u općini Konjic je vidljiv kroz pojačanu aktivnost privrednih subjekata koji se oporavljaju od posljedica uzrokovanih virusom Covid-19, povećanim obimom proizvodnje kao i širenjem postojećih kapaciteta kako bi što brže mogli odgovoriti na izazove i prilike koje ima se javljaju kako na domaćem tako i na stranom tržištu. Navedeni rast i razvoj je vidljiv i pored svakodnevnog suočavanja sa nedostatkom kvalifikovane radne snage koja zbog sveukupnog dešavanja u zemlji odlazi u inostranstvo u cilju obezbjeđenja egzistencije. Jedan od izlaza iz takvih situacija je povećanje najniže plaće radnika i obezbjeđenje ostalih uslova kako bi se zadržali sa boravištem u općini Konjic. Obzirom da to znači povećanje troška poslovanja Općina Konjic može putem raznih subvencija prema privrednim subjektima pokušati dati svoj udio u cjelokupnoj situaciji. Također je potrebno preispitati i potrebe stanovništva, a naročito mladih ljudi kako bi se adekvatno odgovorilo na njihove potrebe, a sve u cilju osiguranja boljeg životnog okruženja.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Uprkos prisustvu virusa Covid 19 već od kraja 2020. godine i tokom cijele 2021. godine u Bosni i Hercegovini je primjetan relativno dobar oporavak vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2021 godine Bosna i Hercegovina je u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila povećanje ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene za oko 5,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od 27,6% odnosno više od ¼ u odnosu na isti period prethodne godine. Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini prilično dobro oporavlja što je i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Naime, Bosna i Hercegovina je bar u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene uspjela u potpunosti nadoknaditi gubitke iz prethodne godine, pa čak i nadmašiti rezultate vanjskotrgovinske robne razmjene iz 2018 i 2019. godine koje su bile relativno uspješne. S druge strane, prema trenutno raspoloživim projekcijama u zemljama EU se u 2021. godini očekuje nešto snažniji ekonomski oporavak sa projiciranom stopom ekonomskog rasta od 5% što bi trebalo dovesti i do povećanja ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini.

Stabilno eksterno okruženje uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2022.- 2024. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati prosječni godišnji rast izvoza od 7% pri čemu bi projicirani rast roba i usluga bio prilično ujednačen. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 44% na kraju 2024. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom vremenskom periodu trebao kretati po nešto sporijoj godišnjoj stopi rasta od 4,5%. Tokom ovog perioda očekuje se prilično izbalansiran rast uvoza roba i rast uvoza usluga. Posljedica ovakvog kretanja uvoznog rasta bila bi stabilizacija udjela uvoza u BDP-u na oko 55% BDP-a na kraju 2024. godine. Nešto snažniji rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultovao postupnom stabilizacijom vanjskotrgovinske bilanse kao udio u BDP-u na oko 12%, odnosno blago pozitivnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2024. godinom trebala iznositi skoro 80%.

Tabela br. 4 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

<i>Indikator</i>	<i>Zvanični podaci</i>			<i>Projekcije</i>		
	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>
<i>Uvoz u mil KM</i>	19.492	16.601	18.594	19.915	21.326	23.119
<i>Realni rast u %</i>	1,3	-13,6	10,1	4,6	4,1	4,8
<i>Izvoz u mil KM</i>	14.320	11.820	13.928	15.238	16.635	18.280
<i>Realni rast u %</i>	0,4	-16,2	16,0	6,7	6,9	7,4

* Program ekonomskih reformi za 2022. – 2024. godine (PER BiH 2022-2024)

Na teritoriji općine Konjic postoji određeni broj pravnih subjekata koji svoje poslovanje zasnivaju na izvozu proizvoda na strano tržište. Pojačane aktivnosti kod tih subjekata pokazuju da se strano tržište stabilizuje, da se prekinuti lanac poslovanja ponovno uspostavlja, ne nužno sa istim poslovnim

partnerima, ali prepoznati kvalitet proizvoda, uglavnom proizvoda metalske industrije pronalazi svoje kupce širem Europe.

Industrijska proizvodnja

Trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u 2021. godini trenutno je vrlo teško predvidjeti s obzirom na to da je ista i tokom prethodne godine pokazala vidljive slabosti koje su se manifestovale oscilacijama fizičkog obima proizvodnje. Međutim, već u prvoj polovini 2021. godine pomalo neočekivano došlo je do poboljšanja u okviru industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-juli 2021. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 12,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Imajući u vidu prisustvo globalne pandemije virusa Covid 19, ovaj porast fizičkog obima industrijske proizvodnje djeluje ohrabrujuće, međutim isto tako potrebno je imati u vidu efekat niske osnovice iz prethodne godine koji je omogućio ovako visoku stopu rasta. Sektorski posmatrano najznačajniji doprinosi rastu ukupne industrijske proizvodnje ostvareni su u okviru prerađivačke industrije i sektora za proizvodnju električne energije gdje su registrovanapovećanja proizvodnje od oko 15%, dok je s druge strane u okviru rudarstva zabilježen pad proizvodnje od oko 5% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovdje vrijedi istaći da se osjetan napredak u okviru industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, a naročito u okviru prerađivačke industrije, može dovesti u vezu sa novonastalim okolnostima zbog širenja virusa Covid-19. Naime, širenje globalne pandemije virusa Covid-19 doveo je do prekida globalnih lanaca snabdijevanja evropskih industrija, naročito se to odnosi na snabdijevanje sa industrijskim inputima iz Kine. Ovo je ponajviše pomoglo dobavljačima iz zemalja Centralne i Istočne Evrope, Turske pa u određenoj mjeri i proizvodima i izvoznicima iz Bosne i Hercegovine i zemalja regije. Imajući u vidu ranije navedena međunarodna kretanja i strukturalnu kompoziciju industrijske proizvodnje, samo pod pretpostavkom oporavka privredne aktivnosti u drugoj polovini 2021. godine može se očekivati dodatna stabilizacija i rast industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini.

Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u srednjem roku uglavnom će zavistiti od privrednih kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera kao što je to bio slučaj i u dosadašnjem periodu. Ukoliko posljedice novonastalih okolnosti (pandemija Covid-19) budu sanirane u kraćem roku tokom ovog perioda u Bosni i Hercegovini se može očekivati osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi događanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati centralnu ulogu. Iako je u ovom momentu to vrlo teško potvrditi, određena istraživanja referentnih međunarodnih institucija nagovještavaju kako novonastale okolnosti uslijed širenja globalne pandemije virusa Covid-19 mogle imati čak pozitivan uticaj na industrijsku strukturu zemalja Zapadnog Balkana u post-Covid periodu. Naime, prekid globalnih lanaca snabdijevanja uslijed širenja globalne pandemije virusa Covid-19 u prvi plan je izbacilo pojam „near-shoringa“ odnosno preseljenje proizvodnih aktivnosti sa dalekog istoka na područja zemalja koja se nalaze dosta bliže EU. U tom smislu se očekuje da bi dio proizvodnje mogao biti premješten u regiju zemalja Zapadnog Balkana.

Pored povoljnih eksternih prilika u ovom srednjoročnom vremenskom okviru se očekuje i značajniji uticaj internih dinamika u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se da bi reformske mjere na unaprjeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini trebale dati mjerljive rezultate. Poboljšanje poslovnog ambijenta trebalo bi rezultovati povećanjem investicijskih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije proizvođača u Bosni i Hercegovini kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Imajući u vidu sve navedene okolnosti tokom ovog perioda očekuje se da bi Bosna i Hercegovina u periodu 2022.-2024. godina trebala ostvarivati nešto više stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Tehnološka struktura i visok nivo izvozne orijentacije industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, naročito prerađivačke industrije istovremeno je čini podložnom ekonomskim kretanjima u međunarodnom ekonomskom okruženju. Eventualno prolongiranje ekonomskog oporavka u glavnim trgovinskim partnerima negativno bi se odrazilo na fizički obim, zaposlenost, investicijska ulaganja i produktivnost u okviru industrijskog sektora u Bosni i Hercegovini. Slabiji ekonomski oporavak glavnih

trgovinskih partnera, zahtjevno poslovno okruženje, kao i nizak stepen implementacije reformi tržišta proizvoda (digitalna transformacija, istraživanje, razvoj i inovacije) mogli bi predstavljati opterećenje i usporiti planirani oporavak industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u srednjem roku.

Tržište rada

U prvom polugodištu 2021. godine došlo je do postupne stabilizacije na tržištu rada. Prosječan broj zaposlenih lica u periodu januar-juni 2021. godine je iznosio oko 814,59 hiljada i nije se mijenjao u odnosu na isti period prošle godine. Prema područjima djelatnosti, najznačajnije smanjenje broja zaposlenih lica bilo je u području djelatnosti trgovine, ugostiteljstva i hotelijerstva. S druge strane, najznačajnije povećanje broja zaposlenih lica bilo je u području djelatnosti informacija i komunikacija i djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite. Rast ukupnog broja zaposlenih lica se pozitivno odrazio na smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica. U periodu januar-juni 2021./januar-juni 2020. broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je manji za 1,8% g/g i iznosi 404,1 hiljada. Anketna stopa nezaposlenosti u K1 2021. godine iznosila je 19,1%.¹⁰ U periodu januar-juni 2021./januar-juni 2020. prosječna neto plaća nominalno je uvećana za 3,7% i iznosila je 980 KM. Uzimajući u obzir minimalan rast cijena od 0,1% u posmatranom periodu, realni rast neto plaće bio je gotovo jednak kao i nominalni rast (3,6%). Na osnovu navedenih događanja u prvom polugodištu 2021. godine može se očekivati umjeren rast broja zaposlenih lica do kraja 2021. godine oko 0,5% g/g). U domenu plaća, nominalna stopa rasta neto plaće bi do kraja godine mogla iznositi oko 4% g/g.

Događanja na tržištu rada su značajno determinirana poslovnim okruženjem kao i dužinom trajanja pandemije COVID-19. Zbog toga, kao i ranijih godina, priprema osnovnog scenarija za indikatore na tržištu rada u periodu 2022.-2024. godine bazirana je na pretpostavljenom ekonomskom rastu odnosno na njegovim komponentama (nivo potražnje, trgovine, investicija). Pored toga, uzeta su obzir i raspoloživa ekonomska predviđanja i analize relevantnih međunarodnih institucija.

Prema projekcijama ECB (septembar 2021. godine) u eurozoni u 2022. godini se predviđa rast broja zaposlenih od 1,2%, što je znatno brža stopa rasta u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno stopa nezaposlenosti u eurozoni bi mogla biti nešto niža u odnosu na prethodnu godinu i iznositi 7,7%. Međutim, spomenuta stopa nezaposlenosti i dalje će biti viša u odnosu na godinu neposredno prije pojave pandemije.

U Bosni i Hercegovini u 2022. godini prema projekcijama DEP-a se očekuje brži ekonomski rast od 3,4% g/g. Navedeni ekonomski rast bi se trebao pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše lica u Bosni i Hercegovini. Generalno, bolji poslovni ambijent u području industrije, trgovine kao i pojedinih uslužnih djelatnosti pozitivno bi se mogli odraziti na broj zaposlenih lica. Uzimajući u obzir postupni oporavak realnog sektora, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti.

U Bosni i Hercegovini u periodu 2022.-2024. godine se predviđa uvećanje obima potražnje, investicija i trgovine, što bi trebalo imati pozitivan uticaj na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plata. Uz bolju poslovnu klimu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u okruženju i zemljama EU, očekuje se povećanje broja zaposlenih lica u periodu 2022.-2024. godine oko 1,3%-1,6% g/g uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih lica, ali i nastavak uvećanja neto plata oko 2-3% g/g. Ipak, bitno je uzeti u obzir rizike za ostvarenje ove projekcije koji bi mogli uticati na pretpostavljeni rast zaposlenih lica kao i plaća u Bosni i Hercegovini.

Postoji nekoliko rizika koji određuju predstavljene projekcije za tržište rada. Poslovno okruženje u Bosni i Hercegovini, kao i susjednim zemljama i EU ima značajan uticaj na tržište rada. Posebno je bitno istaći neizvjesnost trajanja pandemije COVID-19, po pitanju zdravstvenih faktora (vakcinisanje stanovništva) i poslovnog ambijenta, što bi moglo dodatno usporiti ekonomsku aktivnost Bosne i Hercegovine, a time i odložiti oporavak tržišta rada. Uz sporiji ekonomski rast, manji obim investicija, trgovine i uopće lošije uslove poslovanja, rast broja zaposlenih lica kao i plaća bi mogao biti niži od pretpostavljenog u osnovnom scenariju. Usporena poslovna aktivnost kompanija bi mogla otežati i odložiti kreiranje novih radnih mjesta, a stopa nezaposlenosti bi mogla ostati i dalje visoka. Pored neizvjesnosti koje nosi

pandemija, smanjenje radne snage (kroz migracije) i obim implementacije strukturnih reformi u narednom periodu takođe bi mogao značajno odrediti kretanje osnovnih indikatora tržišta rada.

Inflacija u BiH

Nakon stagnacije cijena u prvom kvartalu (K1), u Bosni i Hercegovini od drugog kvartala (K2) 2021. godine je registrovan rast cijena. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u periodu I-VIII 2021. godine je iznosila 0,6% u poređenju sa istim periodom 2020. godine. Najznačajnije uvećanje cijena u periodu I-VIII 2021/I-VIII 2020 bilo je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, prevoza, alkoholnih pića i duhana. Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića, koji ima najveći udio u CPI indeksu, su uvećane za 1,5% g/g. Pored toga, zbog viših cijena nafte i naftnih derivata u periodu I-VIII 2021. godine u odjeljku prevoza cijene su bile više za 2,5% g/g. Cijene u odjeljku alkoholnih pića i duhana su u posmatranom periodu uvećane za 1,9% na šta su uticale akcize na cigarete i duhan u 2021. godini. Suprotno, cijene u odjeljku odjeće i obuće su niže za 9,6% g/g i ovaj odjeljak kontinuirano vrši značajan višegodišnji deflatorni pritisak na ukupni nivo cijena. U posljednjim raspoloživim projekcijama EK (ljetu 2021) očekuje se da će cijena sirove nafte u 2021. godini biti znatno veća u odnosu na prethodnu godinu i iznositi 68,7 \$/barelu (58,3% g/g) uz brži rast inflacije u EU od 2,2% odnosno 1,9% u eurozoni. U septembru 2021. godine Evropska centralna banka (ECB) je u svojim projekcijama takođe predvidjela brži rast cijena sirove nafte kao i MMF. Uzimajući u obzir i domaće faktore koji determinišu cijene (cijene komunalija, akcize i sl.) u Bosni i Hercegovini u 2021. godini se može očekivati inflacija oko 1,1% g/g.¹¹ Ipak, treba uzeti u obzir da će kretanje inflacije determinisati navedeni rizici.

Osnovni rizici za projekcije inflacije se baziraju na eksternim i domaćim faktorima koji utiču na cijene u Bosni i Hercegovini. Među najznačajnijim faktorima izdvajaju se dužina trajanja pandemije COVID-19, a potom i cijene sirove nafte (kao i hrane). Svako odstupanje cijena ovih proizvoda na svjetskom tržištu od pretpostavljenih u osnovnom scenariju moglo bi se odraziti na nivo inflacije u Bosni i Hercegovini. Među domaćim faktorima koji određuju inflaciju treba uzeti u obzir eventualne nepredviđene promjene cijene komunalija, akciza na pojedine proizvode i sl.

SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

Obzirom da u strukturi ukupnih prihoda dominiraju poreski prihodi i socijalni doprinosi koji čine, u prosjeku, 89,8% ukupnih prihoda (53,2% čine poreski prihodi a 36,6% čine socijalni doprinosi), glavni cilj fiskalne politike u narednom srednjoročnom periodu odnosi se na stvaranje uslova za postepeni oporavak javnih prihoda u skladu sa projektovanim rastom makroekonomskih indikatora. Prema podacima Uprave za indirektno oporezivanje ukupna naplata prihoda od indirektnih poreza za devet mjeseci 2021. godine premašuje naplatu u istom periodu 2019. godine za 4,4%. Takođe, trendovi naplate prihoda od direktnih poreza u prva tri kvartala 2021. godine pokazuju znake oporavka.

U cilju oporavka od krize i stabilizacije privrede Vlada FBiH namjerava:

- unaprijediti zaštitu najugroženijih kategorija stanovništva putem osiguranja pravovremene isplate socijalnih naknada iz bužeta, unaprijeđenja ciljane socijalne pomoći i uspostavljanjem registra korisnika gotovinskih naknada, povećanjem naknada za raseljena lica i povratnike, usklađivanje iznosa mirovina, povećanjem poticaja za poljoprivredu i sl.
- provoditi efikasniju politiku i mjere zapošljavanja i plata u javnom sektoru koje će omogućiti pravičnije i transparentnije zapošljavanje,
- povećanje kapitalnih investicija koje će imati pozitivan efekat na kompletnu domaću privredu,
- provesti aktivne politike i mjere u oblasti tržišta rada kako bi se otklonili ključni problemi u procesu zapošljavanja te spriječila migracija radnosposobnog stanovništva,
- unaprijediti sistem budžetiranja, na način da se istim osigura provođenje definisanih ciljeva strateških i srednjoročnih politika vlasti, te odobravanje alokacije sredstava prema očekivanim ciljevima i rezultatima,
- nastaviti sa mjerama suzbijanja sive ekonomije, fokus porezne politike usmjeriti na spriječavanje erozije porezne osnovice i premještanje dobiti i time zaštititi efikasnu naplatu javnih prihoda, uz stvaranje fiskalnog kapaciteta za pružanje novih olakšica poslovnom okruženju.

Uparedo sa postepenim oporavkom privrede tokom narednog perioda, može se očekivati i postepeni rast prihoda. Takođe, potrebno je dodatno ubrzati aktivnosti vezane za poboljšanje poreske discipline i suzbijanje sive ekonomije, što će dovesti do bolje naplate javnih prihoda.

U cilju povećanja budžetskih prihoda jedinica lokalne samouprave planirano je intenzivirati aktivnosti na prijavljivanju nepokretnosti koje se nalaze na području lokalnih zajednica, s obzirom da je porez na nepokretnosti prihodi budžeta istih.

Što se tiče rashoda, potrebno je racionalizovati javnu potrošnju na pozicijama materijalnih troškova, subvencija i grantova kao i dr. neproaktivnih rashoda i izdataka rukovodeći se načelima štednje i racionalne preraspodjele sredstava. U okolnostima smanjene privredne aktivnosti ulaganje u neproaktivne investicije, odnosno investicije koje nisu od ključne važnosti za funkcionisanje institucija svesti na minimum. Takođe, redukovati i procese javnih nabavki. S druge strane, kreditno zaduživanje jedinica lokalne samouprave provoditi samo za ekonomski opravdane investicije.

U ovom poglavlju će biti prikazani osnovni pokazatelji fiskalne politike na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Programa ekonomskih reformi za 2022. – 2024. godine (PER BiH 2022-2024), te Revidiranim projekcije prihoda za 2022. godinu i projekcije za period 2023-2025. godina Federalnog ministarstva finansija.

Kada je riječ o prihodima od indirektnih poreza, projekcije su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinostvenom računu, preuzetom od strane OMA iz aprila 2022. godine. Na osnovu srednjoročnih prognoza kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH i

međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2022-2025. godina.

Kada je riječ o pojedinačnoj raspodjeli prihoda od indirektnih poreza za kantonalne budžete, pripremljena su dva scenarija. Prema osnovnom scenariju projekcije prihoda za 2022. godinu urađene su u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), dok je raspodjela za period 2023.-2025. godina urađena u skladu sa Zakonom o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 17/22).

Projekcije prihoda od poreza na dobit za 2022. godinu prate historijski trend naplate iz 2021. godine, tekući trend naplate iz prvog kvartala 2022. godine, kao i makroekonomske pretpostavke za navedenu godinu. Uzimajući u obzir visok nivo inflacije, koja će dovesti do značajnog porasta troškova poslovanja, očekivanja su da će u 2023. godini doći do smanjenja naplate prihoda od poreza na dobit, dok će u narednim godinama, 2024. i 2025. prateći pozitivne makroekonomske prognoze, očekivana ponovna uspostava pozitivnog trenda kretanja.

Stabilan rast prihoda od poreza na dohodak, prateći pozitivna očekivanja vezana za tržište rada, kao i tekuće trendove naplate iz prvog kvartala 2022. godine nastavlja se i u 2022. godini. Prateći makroekonomske prognoze sa kojima su u korelaciji i u periodu 2023.-2025. godina očekivan je nastavak rasta ovih prihoda.

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim se u značajnoj korelaciji. Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije u postpandemijskom periodu, ali i sa najnovijim dešavanjima u Ukrajini, koja se se odrazila na cjelokupnu svjetsku ekonomiju. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem iskoraku makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreskih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta na trenutnoj procjeni, promjene u planiranoj otplati vanjskog duga, promjene u izdavanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

U prvom kvartalu 2022. ostvarena je vrlo visoka stopa rasta prihoda od indirektnih poreza od 18,9% u odnosu na prvi kvartal 2021. godine. Promatrano po vrstama prihoda ostvarene su sljedeće stope rasta na nivou kvartala: carina 30,2%, neto PDV-a 17,3% , akciza 15,2% i putarine 7,2%².

Projekcije prihoda od indirektnih poreza zasnivaju se na projekcijama makroekonomskih pokazatelja DEP-a iz marta 2022. godine, a uzimaju u obzir trendove naplate indirektnih poreza, te tekuće vladine politike u oblasti indirektnog oporezivanja. Imajući u vidu da visok rast prihoda u prvom kvartalu 2022. godine dijelom proizilazi iz specifičnosti u statističkoj osnovici za usporedbu (niska osnovica u prvom dijelu 2021. godine zbog strogih restriktivnih mjera u borbi protiv virusa korona), te uzimajući u obzir ogromne nepoznanice u pogledu dešavanja u Ukrajini i razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2022. godinu iznosi 9,1%. Projektirane stope rasta prihoda od indirektnih poreza za 2023., 2024. i 2025. godinu iznose 3,2%, 2,9% i 3,0%, respektivno.

Postoje značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza zbog ogromnih nepoznanica u pogledu dešavanja u Ukrajini i razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju. Ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2022-2025 je podložno sljedećim rizicima:

---

² OMA bilten maj/jun 203/204

svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od neizravnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

Obaveze i sistem plaćanja PDV-a regulišu se Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17). Politika akciza regulisana je Zakonom o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17). Politika akciza na duhan u 2022. godini utvrđena je Zakonom o akcizama i Odlukom o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duhan za pušenje za 2022. godinu (Službeni glasnik BiH br. 67/21). Budući da je zakonska gornja granica ukupne akcize na cigarete od 176 KM/1000 cigareta dostignuta za sve cjenovne kategorije cigareta u 2019. godini okončana je harmonizacija sa standardima EU u sferi oporezivanja cigareta, dok se na oporezivanje rezanog duhana primjenjuje politika prema izmjenama Zakona iz 2014. godine. Zakonom o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini uređuju se osnovni elementi carinske politike, te opća pravila i postupci koji se primjenjuju na robu koja se unosi i iznosi iz carinskog područja Bosne i Hercegovine.

Negativni efekti pandemije COVID-19 virusa na naplatu prihoda od indirektnih poreza anulirani su tokom drugog polugodišta 2021. godine. Liberalnije mjere za ulazak u BiH tokom ljeta 2021. rezultovale su snažnim rastom naplate indirektnih poreza od nerezidenata (dijaspore, turista, prekogranični i malogranični promet) u trećem i četvrtom kvartalu 2021. godine od 23,4% i 19,4%, što je u konačnici donijelo rast naplate indirektnih poreza na razini godine od 16,7% u odnosu na pandemijsku 2020. godinu, odnosno 5,8% u odnosu na do tada rekordnu 2019. godinu. Niti pojava četvrtog vala pandemije u jesen u EU, niti primjena restriktivnih mjera u članicama i okruženju, nisu značajnije pogodile potrošnju nerezidenata u BiH, pogotovo kada se radi o nerezidentima iz Hrvatske u pograničnim krajevima BiH. Politika liberalnijih mjera protiv pandemije u BiH nasuprot restriktivnih mjera u poznatim europskim skijaškim centrima doprinijela je afirmaciji BiH koja je postala atraktivna turistička destinacija za zimski turizam. Osim rasta domaće potrošnje i potrošnje nerezidenata drugi faktor rasta prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2022. jeste rast cijena derivata nafte na svjetskom tržištu, pa potom i cijena ostalih berzovnih dobara i dobara široke potrošnje, prvo zbog pandemije i političkih kriza, a potom i zbog rata u Ukrajini. Eksplozija uvoza je donijela u prvom kvartalu 2022. visoke stope rasta prihoda od PDV-a kao *ad valorem* poreza, a time i indirektnih poreza, u čijoj strukturi dominiraju prihodi od PDV-a.

Pregled kvartalnih trendova naplate komponenti bruto PDV-a pokazuje rastući trend kod PDV-a na uvoz, što je i očekivano, s obzirom na rast uvoza, koji je dodatno podstaknut rastom cijena na svjetskom tržištu. Nasuprot tome, kod naplate domaćeg PDV-a evidentan je silazni trend kvartalnih stopa rasta, što može biti posljedica pada potrošnje građana zbog smanjenja kupovne moći u uslovima rasta inflacije koju ne prati rast zarada, ali i zbog povećanih isplata povrata PDV-a uvoznici. Naime, moguće je da se, strahujući od nastavka rasta cijena na svjetskom tržištu i nestašice dobara, uvoze veće količine dobara koju ne može apsorbirati tržište u BiH u kratkom roku.

U prvom kvartalu su zabilježene i oscilacije u naplati akciza na derivate nafte, no, one, zbog manjeg pondera u strukturi nisu determinirale oscilacije u naplati ukupnih akciza kao što je slučaj sa akcizama na duhanske preradevine. Usporavanje rasta prihoda od akciza na derivate nafte nakon nove godine je bilo očekivano zbog smanjene potrošnje nerezidenata. Ipak zbog cjenovne i porezne konkurentnosti derivata nafte u BiH, zahvaljujući nižim stopama akciza i PDV-a, još uvijek postoji poticaj za veću potražnju od strane nerezidenata koji žive u pograničnim područjima i osoba u tranzitu. S druge strane, kontrakcije domaće potrošnje derivata nafte su očekivane zbog snažnog rasta maloprodajnih cijena zbog poremećaja na svjetskom tržištu prouzročenih ratom u Ukrajini i političkom krizom globalnih razmjera.

Projekcije po vrstama prihoda indirektnih poreza u BiH dostupne su u Tabeli broj 5.

Tabela br. 5 – Osnovni scenario projekcija prihoda od indirektnih poreza, april 2022. godine

<i>u mil KM</i>	<i>PDV</i>	<i>Akcize</i>	<i>Carine</i>	<i>Putarina</i>	<i>Ostalo</i>	<i>Ukupno</i>	<i>Namj. putarina</i>	<i>Sred. za raspodjelu</i>
2021	4.429,9	1.475,9	324,4	655,0	34,1	6.919,3	-409,1	6.510,3
2022 projekcija	4.915,3	1.565,7	363,5	669,0	36,9	7.550,4	-418,1	7.132,3
2023 projekcija	5.069,4	1.605,9	389,3	689,8	36,9	7.791,2	-431,1	7.360,1
2023/2022	3,1%	2,6%	7,1%	3,1%	0,0%	3,2%	3,1%	3,2%

Napomena: Namjenska putarina je do 01.02.2018. godine iznosila 0,10 KM/litar derivata nafte, namijenjena je u cijelosti za izgradnju autoputeva, a od 01.02.2018. godine 0,25 KM/litar derivata nafte, za izgradnju autoputeva (0,20 KM/litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih puteva (0,05 KM/litri)

Izvor: Bilten OMA 203/204, maj/juni 2022 godina

Trend visokih stopa rasta prihoda od carina traje u kontinuitetu od ožujka 2021. godine. Rast prihoda od carina posljedica je enormnog rasta uvoza iz EU u dijelu dobara koje su pod režimom carina i trećih zemalja. Na razini prvog kvartala 2022. ostvaren je rast prihoda od carina od 30,2%, nastavljajući trend visokih kvartalnih stopa rasta iz prethodna tri kvartala. Prema podacima Agencije za statistiku BiH u razdoblju januar-februar 2022. godine je uvoz roba u BiH porastao za 44%. U vrijeme izrade projekcija dostupni su podaci Uprave za indirektno oporezivanje BiH, prema kojim je u martu ostvaren rast uvoza od 41,3% što je održalo rast uvoza na razini kvartala na visokih 43,2%.

Projektovano stope rasta prihoda od indirektnih poreza za 2024. i 2025. godinu iznose 2,9% (Tabela 6). Projekcije su zasnovane na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2022. godinu.

Tabela broj 6 – Projekcije indirektnih poreza za 2024. i 2025. godinu

<i>u mil KM</i>	<i>PDV</i>	<i>Akcize</i>	<i>Carine</i>	<i>Putarina</i>	<i>Ostalo</i>	<i>Ukupno</i>	<i>Namj. putarina</i>	<i>Sred. za raspodjelu</i>
2023 projekcija	5.069,4	1.605,9	389,3	689,8	36,9	7.791,2	-431,1	7.360,1
2024 projekcija	5.214,8	1.641,9	412,7	710,5	36,9	8.016,7	-444,0	7.572,7
2025 projekcija	5.365,6	1.681,4	441,2	734,6	36,9	8.259,7	-459,2	7.800,5
2024/2023	2,9%	2,2%	6,0%	3,0%	0,0%	2,9%	3,0%	2,9%
2025/2024	2,9%	2,4%	6,9%	3,4%	0,0%	3,0%	3,4%	3,0%

Napomena: Namjenska putarina je do 01.02.2018. godine iznosila 0,10 KM/litar derivata nafte, namijenjena je u cijelosti za izgradnju autoputeva, a od 01.02.2018. godine 0,25 KM/litar derivata nafte, za izgradnju autoputeva (0,20 KM/litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih puteva (0,05 KM/litri)

Izvor: Bilten OMA 203/204, maj/juni 2022 godina

Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2023., 2024. i 2025. godinu iznose 3,2%, 2,9% i 3,0%, respektivno. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju zasnovana je na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2022. godinu. Projekcije prihoda od indirektnih poreza po vrstama za period 2022-2025 su dostupne u Tabeli 7.

Tabela broj 7 – Osnovni scenario projekcija stope rasta prihoda od indirektnih poreza (2022-2025)

Vrsta prihoda (neto)	Projektovane stope rasta			
	2022	2023	2024	2025
PDV	11,0%	3,1%	2,9%	2,9%
Akcize	6,1%	2,6%	2,2%	2,4%
Carine	12,0%	7,1%	6,0%	6,9%
Putarina	2,1%	3,1%	3,0%	3,4%
Ostalo	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%
UKUPNO	9,1%	3,2%	2,9%	3,0%
Namjenska putarina	2,2%	3,1%	3,0%	3,4%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	9,6%	3,2%	2,9%	3,0%

Izvor: Odjeljenje za makroekonomsku analizu, Bilten broj 203/204, maj/juni 2022. godine

Iz prethodne tabele projekcija stopa rasta prihoda od indirektnih poreza može se vidjeti da je procenat rasta carina i poreza na dodatnu vrijednost dvocifren što je indikator da je došlo do povećanja uvoza roba, a samim tim i naplaćene carine i poreza na dodatnu vrijednost na uvezenu robu. Uzrok navedenog može se posmatrati kroz naglo pokretanje privrede nakon popuštanja ograničenja sa kojima su bili suočeni privredni subjekti zbog epidemije Covid-19, kao i dešavanjima u Ukrajini koja suznatno poremetila redovne tokove roba. Potrebno je biti oprezan kod prognoza za buduće periode iz razloga što je nepoznanica koliko će trajati ratno dešavanje u Ukrajini, koje će se ekonomske mjere preduzimati kada je u pitanju odnos EU prema Rusiji, te kada će nastupiti zasićenost tržišta proizvodima koji se zbog nastale krize nabavljaju u većim količinama.

Raspodjela prihoda na kantone i općine/gradove pojedinačno za 2022. godinu je urađena u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) dok je raspodjela za period 2023-2025. godine urađena u skladu sa Zakonom o izmjeni Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“ broj: 17/22. Alokacija pojedinačnih iznosa svakog korisnika za sve godine izvršena je u skladu sa koeficijentima raspodjele iz Uputstvo o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2022. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 77/21).

Tabela br. 8 - Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa

Vrsta prihoda	Projekcija			
	2022	2023	2024	2025
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	179.288.944	187.808.931	196.859.164	213.236.819
<i>Kantonalni budžet</i>	<i>147.941.591</i>	<i>157.355.966</i>	<i>165.391.675</i>	<i>179.151.400</i>
<i>Općinski/gradski budžet</i>	<i>31.347.354</i>	<i>30.452.965</i>	<i>31.467.489</i>	<i>34.085.420</i>
<i>Konjic</i>	<i>3.847.669</i>	<i>3.737.889</i>	<i>3.862.415</i>	<i>4.183.747</i>

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstvo finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2022. godinu i projekcije za period 2023-2025, Sarajevo maj 2022. godine

Općina Konjic je kao i prethodnih godina druga općina u Hercegovačko-neretvanskom kantonu prema visini iznosa za raspodjelu sredstava sa Jedinstvenog računa, dok najveći iznos pripada Gradu Mostaru. Taj podatak je značajan pokazatelj aktivnosti privrede koja je jako aktivna na području naše općine i koja omogućava stanovništvu veliki procenat zaposlenja i zadržavanja njihovog mjesta prebivališta. Općini Konjic ostaje obaveza da učini sve na poboljšanje fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti.

BUDŽET OPĆINE KONJIC

Uvodni dio

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine Općina Konjic pristupila popunjavanju Instrukcije br. 1 dostavljene od Ministarstva finansija HNK, a koja je popunjena i dostavljena istom do 15.04.2022. godine.

Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/2004, 34/2007, 49/2009 i 91/2017) se obezbjeđuje prikupljanje indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksi, kao i saradnja između Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje BiH (UINO), države, entiteta i Distrikta u pogledu doznačavanja i raspodjele prikupljenih prihoda.

Pravilnikom o prikupljanju, sravnjenju, raspodjeli prihoda i izvještavanju ("Službeni glasnik BiH", br. 5/2005) je propisano da se svi prihodi po osnovu indirektnih poreza, koje naplati Uprava za indirektno-neizravno oporezivanja BiH, uplaćuju na Jedinstven račun. UINO obezbjeđuje da stanje na jedinstvenom računu sadrži neophodan minimum potreban da joj omogući da izmiri sve svoje obaveze koje se odnose na indirektno poreze koje naplaćuje (račun rezervi), te da se raspodjela preostalog prikupljenog prihoda prema državnom budžetu i budžetima Federacije, Republike Srpske i Distrikta vrši redovno u skladu sa sljedećim:

- Da se iznos koji se prenosi državnom budžetu zasniva na iznosu u državnom budžetu za tekuću godinu;
- Da se dio preostalog iznosa koji se prenosi Federaciji, Republici Srpskoj i Distriktu utvrđuje na osnovu njihovog udjela u krajnjoj potrošnji prikazanoj u prijavama poreza na dodatnu vrijednost;
- Isti se utvrđuje kao odnos suma krajnje potrošnje prikazane u prijavama poreza na dodatnu vrijednost za robu i usluge na teritoriji datog korisnika prihoda i suma krajnje potrošnje prikazana u prijavama poreza na dodatnu vrijednost na teritoriji Bosne i Hercegovine, koje su unesene u evidenciju Uprave za isti period;
- Da se iznos koji je potreban za finansiranje obaveza spoljnog duga oduzme od udjela Federacije i Republike Srpske, te da se direktno uplaćuje u državni budžet.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik FBiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94,15 i 17/22) propisan je način raspodjele javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine prema nižim nivoima. Pojedinačno učešće jedinica lokalne samouprave u raspodjeli prihoda koji pripadaju Federaciji BiH vrši se na osnovu formule koja se zasniva na sljedećim omjerima:

- 68% na osnovu broja stanovnika u jedinici lokalne samouprave;
- 5% na osnovu površine jedinice lokalne samouprave;
- 20% na osnovu broja učenika u osnovnom obrazovanju;
- 7% na osnovu nivoa razvijenosti općina, definisanog kroz indeks razvijenosti.

Indeks razvijenosti općina predstavlja odnos prihoda od poreza na promet i poreza na dohodak sa prosječnim federalnim prihodom od tih poreza po stanovniku. Koeficijenti u formuli se primjenjuju na broj stanovnika:

- Općine sa manje od 20% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,8.
- Općine sa manje od 40% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,5.
- Općine sa manje od 60% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,4.
- Općine sa manje od 80% od prosjeka Federacije, imaju koeficijent od 1,2.

Prihodi po osnovu poreza na dohodak u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima dijeli se na kantone i općine kantona. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu se raspodjela vrši na način da 60,99 % pripada kantonu, dok 39,01% pripada općinama.

Zakon o porezima Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 2/2009 i 3/2009 - ispr.) je propisao da porezi koji se plaćaju u skladu sa istim pripadaju Kantonu i lokalnim samoupravama u njegovom sastavu, a podrazumijevaju poreza na imovinu i porez na naslijeđe i poklon.

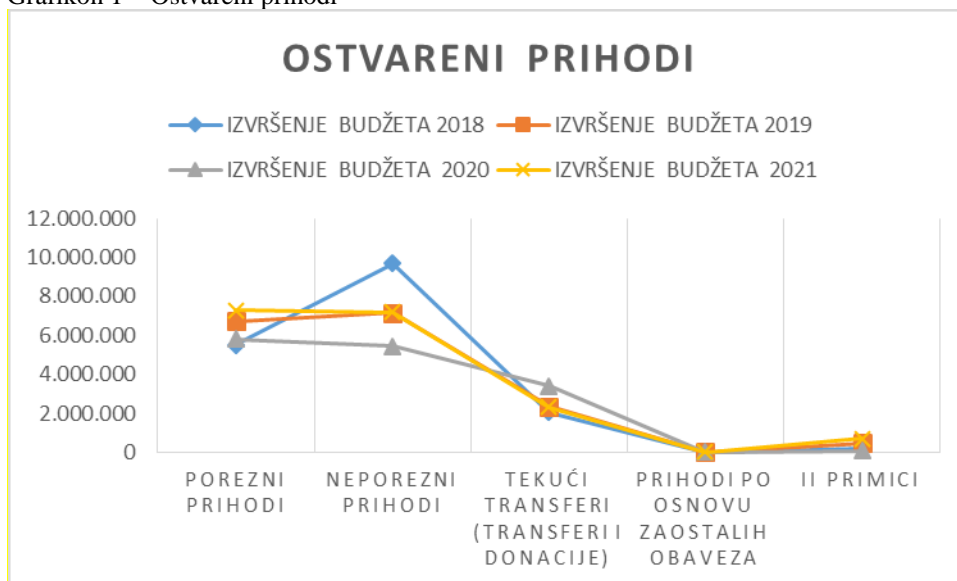
Sagledavanjem podataka o ostavarenim prihodima Općine Konjic kao i analiziranjem istih vidljiv je oporavak na prihodovnoj strani u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, te je ostvaren rast prihoda od 18,64% . Navedeni podatak je pokazatelj oporavka privrede nakon njene stagnacije uzrokovane higijensko-epidemiološkim mjerama koje su provedene u 2020. godini, koje su narušile normalne privredne tokove, kretanje roba i stanovništva i sl.

Tabela broj 9 – Pregled izvršenja budžeta Općine Konjic

<i>EKONOM. KOD</i>	<i>O P I S</i>	<i>OSTVARENI PRIHODI 2018</i>	<i>OSTVARENI PRIHODI 2019</i>	<i>OSTVARENI PRIHODI 2020</i>	<i>OSTVARENI PRIHODI 2021</i>
<i>710000</i>	<i>POREZNI PRIHODI</i>	<i>5.494.375</i>	<i>6.708.580</i>	<i>5.807.006</i>	<i>7.271.922</i>
<i>720000</i>	<i>NEPOREZNI PRIHODI</i>	<i>9.694.627</i>	<i>7.148.555</i>	<i>5.430.911</i>	<i>7.181.839</i>
<i>730000</i>	<i>TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)</i>	<i>2.050.078</i>	<i>2.360.648</i>	<i>3.389.621</i>	<i>2.305.947</i>
<i>77779</i>	<i>PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>811116</i>	<i>II PRIMICI</i>	<i>172.000</i>	<i>460.828</i>	<i>94.127</i>	<i>706.444</i>
	<i>U K U P N O</i>	<i>17.411.080</i>	<i>16.678.612</i>	<i>14.721.665</i>	<i>17.466.151</i>

Grafikon broj 1 prikazuje kretanje prihoda po vrstama u periodu 2018. – 2021. godina.

Grafikon 1 – Ostvareni prihodi

U porezne prihode se ubrajaju prihodi po osnovu poreza koji se uplaćuju u budžet Općini Konjic po osnovu zakonskih propisa na svim nivoima vlasti. Obzirom da je na nivou Bosne i Hercegovine najveći iznos prihoda budžeta za sve nivoe vlasti od indirektnih poreza tako se i u dijelu poreznih prihoda u budžetu Općine Konjic od ukupnog iznosa poreznih prihoda na prihode od indirektnih poreza odnosi 48,59%. Na osnovu podataka o krajnjoj potrošnji kroz podnesene PDV prijave poreskih obveznika koji imaju sjedište na području općine Konjic izvršena je raspodjela u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda kao i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine u budžet Općine Konjic je u 2021. godini izvršena uplata prihoda od indirektnih poreza u ukupnom iznosu od 3.533.371,08 KM. U odnosu na 2020. godinu koju je obilježila epidemija Covid-19, a

koja je prouzrokovala zastoj u prometu roba i usluga zbog ograničenja u poslovanju privrednih subjekata kao i oprezniju potrošnju od strane stanovništva u 2021. godini je izvršena je veća uplata ovih prihoda za 10,42%.

Također je značajno povećanje doznačenih prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i u 2021. godini je uplaćeno ukupno 2.087.218,13 KM što je povećanje u odnosu na 2020. godinu za 13%. Navedeni podatak nam pokazuje oporavak privrede u pogledu zaspošljavanja kao i iznosa neto plate.

Prihodi i primici u budžetu Općine Konjic

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2023-2025. godina Općina Konjic je napravila projekcije u pogledu prihoda i primitaka, a koje su prikazane u Tabeli broj 10 - Sumarni pregled prihoda i primitaka.

Općina Konjic je za period 2023-2025. godina predvidjela prihode i primitke na način da je projekcijama prihoda za 2023. godinu predviđen rast odnosu na planirani budžet za 2022. godinu, dok je projekcijama za period 2024-2025. godina predviđen nešto blaži rast istih.

Tabela broj 10.- Sumarni pregled prihoda i primitaka

Ekonomski kod	Opis	Izvršenje		Projekcija		
		2021	2022	2023	2024	2025
710000	POREZNI PRIHODI	7.271.922	7.054.500	7.673.000	8.123.000	8.603.000
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.181.839	7.821.300	8.425.000	8.475.000	8.705.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.305.947	4.430.000	4.900.000	4.900.000	5.190.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
810000	PRIMICI	706.444	1.630.000	500.000	500.000	500.000
	UKUPNO	17.466.151	20.937.800	21.500.000	22.000.000	23.000.000

Iz prethodne tabele je vidljivo da je u 2021. godini izvršenje u pogledu prihoda koji pripadaju Općini Konjic izvršenje poreznih i neporeznih prihoda u približno istom iznosu i znatno većem nego u prethodnoj godini. Za period 2023. - 2025. godina je izvršena projekcija blagog rasta prihoda obzirom da je isto predviđeno makroekonomskim projekcijama izvršenim do strane DEP-a i OMA-e.

Udio prihoda i primitaka u budžetu za 2021. godinu je slikovito prikazan u Grafikonu br. 2.

Grafikon 2 – Učešće prihoda u izvršenju za 2021. godine

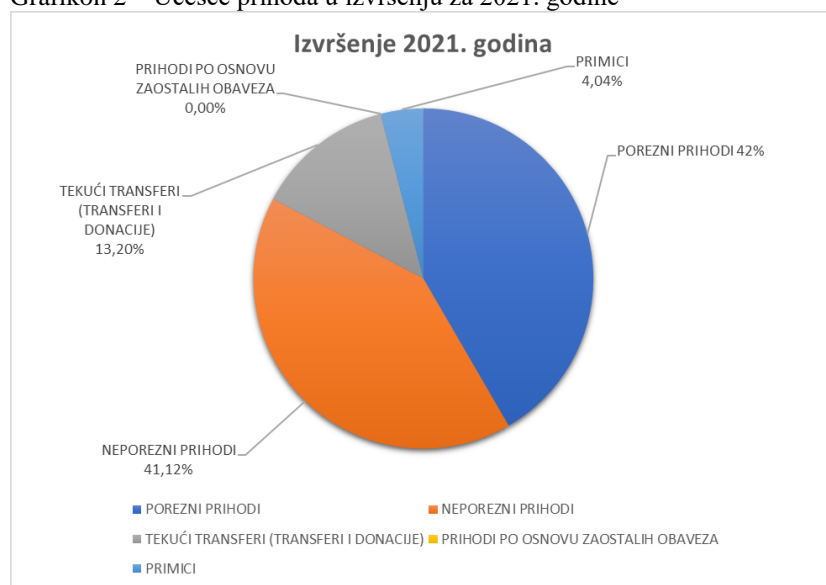

Tabela broj 11 je prikaz izvršenja budžeta za 2021. godinu u dijelu poreznih prihoda po vrstama sa planom budžeta za 2022. godinu, te projekcijama za 2023-2025. godinu.

Tabela broj 11.- Sumarni pregled poreznih prihoda

<i>Ekonom. kod</i>	<i>Opis</i>	<i>Izvršenje</i>		<i>Projekcija</i>		
		<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
710000	POREZNI PRIHODI	7.271.922	7.054.500	7.673.000	8.123.000	8.603.000
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	483,57	500	500	500	500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	15,19	500	500	500	500
714100	Porez na imovinu	1.650.457	1.200.000	1.300.000	1.350.000	1.450.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	377	2.000	2.000	2.000	2.000
716000	Porez na dohodak	2.087.218	2.000.000	2.350.000	2.440.000	2.550.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	3.422.583	3.750.000	3.900.000	4.200.000	4.450.000
719000	Ostali porezi	110.788	101.500	120.000	130.000	150.000

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2023. – 2025. godina Općina Konjic je napravila projekcije u pogledu neporeznih prihoda, a koje su prikazane analitički u Tabeli broj 12:

Tabela br 12– Sumarni pregled neporeznih prihoda

<i>Ekonom. kod</i>	<i>Opis</i>	<i>Izvršenje</i>		<i>Projekcije</i>		
		<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
720000	NEPOREZNI PRIHODI	7.454.598	8.209.800	8.848.000	8.915.000	9.183.000
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	375.491	410.000	410.000	420.000	420.000
721200	Ostali prihodi od imovine	35.127	15.000	15.000	18.000	20.000
722100	Administrativne takse	218.269	210.000	230.000	240.000	250.000
722300	Komunalne takse	546.754	430.000	500.000	510.000	530.000
722400	Ostale budžetske naknade	5.669.098	6.220.800	6.700.000	6.700.000	6.850.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	272.760	388.500	423.000	440.000	478.000
722510	<i>Naknade za usluge premjera i katastra</i>	<i>72.678</i>	<i>70.000</i>	<i>70.000</i>	<i>75.000</i>	<i>85.000</i>
722530	<i>Cestovne naknade</i>	<i>170.482</i>	<i>175.000</i>	<i>185.000</i>	<i>190.000</i>	<i>210.000</i>
722580	<i>Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda</i>	<i>29.600</i>	<i>143.500</i>	<i>168.000</i>	<i>175.000</i>	<i>183.000</i>
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	0	2.000	2.000	2.000	2.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	63.841	140.000	140.000	140.000	150.000
723000	Novčane kazne	500	5.000	5.000	5.000	5.000

U prethodno prikazanoj tabeli u dijelu koji se odnosi na izvršenje budžeta za 2021. godinu vidljivo je da se najveće učešće u neporeznim prihodima odnosi na ekonomski kod 722400 - Prihodi od ostalih budžetskih naknada i to sa 76,05%, te su isti planirani za 2022. godinu i projektovani za period 2023-2025. godina sa prosječnim učešćem u ukupnim neporeznim prihodima sa oko 75 %.

Dalje, ekonomski kod 722400 - Prihodi od ostalih budžetske naknada ima značajan utjecaj na budžet Općine Konjic, pa je potrebno prikazati njegovu analitiku sa podacima o izvršenju budžeta za 2021. godinu.

Tabela broj 13: Analitički prikaz ekonomskog koda 722400 – Ostale budžetske naknade

<i>Ekonomski kod</i>	<i>O p i s</i>	<i>Izvršenje za 2021</i>
722431/433	Naknade za dodjeljeno zemljište i uređenje građ.zemljišta	140.456,32
722432	Naknade za osiguranje od požara	4.837,08
722434	Naknada za korištenje građevinskog zemljišta	668,00
722435	Prihod od zemljišne rente	382.393,98
722437	Naknada za postupak legalizacije javnih površina	0,00
722442	Naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa	0,00
722443	Naknada za korištenje hidroakumulacionog objekata izgrađ. na potoplj.podr.	4.603.864,03
722449	<u>Ostale općinske naknade, od toga:</u>	305.907,47
	ostale naknade - rad komisija i dr.	305.907,47
	naknade za eksproprijaciju	0,00
722461	Naknada za zauzimanje javnih površina-podz. i nadz. instalacije i ost.	168.393,56
722463	Naknada za zauzimanje javnih površina- kiosci, bašte	62.577,34
	U K U P N O	5.669.097,78

*Naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa je ostvaren u iznosu od 61.456,43 KM, te je u skladu sa Zakonom o budžetima izvršeno razgraničavanje istih obzirom da nije bilo utroška ovih namjenskih sredstava u 2021. godini.

Finansiranje od viših nivoa, međunarodnih organizacija i ostalih subjekata u 2022. godini i u naredne tri godine prikazani su u tabeli prihoda i primitaka na poziciji 730000 – Tekuće potpore i grantovi, dok su predviđeni Kapitalni primici za navedeni period shodno očekivanjima prodaje stalnih sredstava u vlasništvu Općine Konjic.

Tabela broj 14 - Sumarni pregled tekućih transfera i kapitalnih primitaka

<i>Ekonom. kod</i>	<i>Opis</i>	<i>Izvršenje</i>	<i>Plan</i>	<i>Projekcije</i>		
		<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2025</i>
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.305.947	4.430.000	4.900.000	4.900.000	5.190.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
780000	KAPITALNI PRIMICI	0	0	0	0	0
810000	II PRIMICI	706.444	1.630.000	500.000	500.000	500.000
811000	Kapitalni primici	706.444	1.630.000	500.000	500.000	500.000

Rashodi i izdaci u budžetu Općine Konjic

Nakon teške i izazovne 2020. godine uzrokovane epidemijom virusa Covid-19, 2021. godina je započeta sa Odlukom o privremenom finansiranju za period januar-mart 2021. godine. Dana 31.03.2021. godine je usvojen Budžet za 2021. godinu u iznosu od 17.826.467,00 KM dok je rebalansom povećan iznos budžeta na iznos od 20.518.402,00 KM. Izvršenje rashodovne strane u 2021. godini je bilo u iznosu 13.892.402,71 KM što je iznosilo 85,77% od planiranog budžeta.

Ovo poglavlje je fokusirano na analizu troškova plata, izdataka za materijal i usluge, tekuće transfere, kapitalne grantove i kapitalne izdatke. Rashodi i izdaci Općine Konjic za trogodišnji period planirani su za obavljanje osnovne djelatnosti u skladu sa zakonskim nadležnostima, kao i rashodi namjenjeni za ciljeve i projekte svih budžetskih korisnika.

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2023. – 2025. godina Općina Konjic je napravila projekcije u pogledu rashoda i izdataka, a koje su prikazane u Tabeli broj 15:

Tabela broj 15: Pregled rashoda

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje		Projekcije		
		2021	2022	2023	2024	2025
600000	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X)	13.892.403	20.937.800	21.500.000	22.000.000	23.000.000
611000	I PLATE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	3.548.735	3.899.108	4.045.000	4.045.000	4.045.000
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	332.332	368.404	400.000	400.000	400.000
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	2.241.941	2.635.441	2.600.000	2.504.000	2.606.500
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	5.128.782	6.945.098	7.030.000	7.340.000	7.840.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	1.579.766	5.095.000	5.095.000	5.500.000	5.900.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE I NAKNADE	33.571	40.000	30.000	26.000	24.500
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	465.262	1.095.865	1.500.000	1.500.000	1.500.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČEŠĆE U DIONICAMA	0	0	0	0	0
823000	IX OTPLATA DUGA	552.514	658.884	600.000	485.000	484.000
	X OSTALO	9.501	200.000	200.000	200.000	200.000

Rashodi u Bužetu za 2022. godinu su planirani na nivou od 20.937.800,00 KM, dok je period 2023.-2025. planiran blagi rast u skladu sa prognozama za porast prihoda te prognoziran na nivou 21.500.000,00 KM, 22.000.000,00 KM i 23.000.000,00 KM, respektivno.

Tekući transferi i kapitalni grantovi u 2022. godini čine oko 56% planiranih rashoda u budžetu Općine Konjic i predstavljaju fokus prema kojem teži budžet.

U Tabeli broj 16 prikazane su projekcije vezane za tekuće transfere po ekonomskim kodovima.

Tabela broj 16 - Analitički pregled tekućih transfera

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje		Projekcija		
		2021	2022	2023	2024	2025
614000	TEKUĆI TRANSFERI	5.128.782	6.945.098	7.030.000	7.340.000	7.840.000
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	1.533.058	1.729.690	1.800.000	1.900.000	2.000.000
614200	Grantovi pojedincima	1.225.392	1.529.909	1.800.000	1.840.000	1.940.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	836.266	1.140.399	1.250.000	1.300.000	1.400.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.452.014	1.959.100	2.080.000	2.200.000	2.400.000
614700	Tekuci transferi u inostranstvo/inozemstvo	49.999	50.000	50.000	50.000	50.000
614800	Ostali grantovi	32.053	536.000	50.000	50.000	50.000

Ekonomski kod 614100 – Tekući transferi i drugi tekući rashodi se uglavnom finansiraju iz općinskog budžeta, a odnose se:

- Transfere za MZ;
- Transfere za sport (redovnog finansiranja FK Igman, FK Klis Buturović Polje, Košarkaški klub Konjic i Ženski košarkaški klub Konjic, kao i finansiranje ostalih sportskih klubova za kotizacije, održavanje takmičenja, postignute rezultate, javne pozive i dr.);
- Izdatke za RVI, porodice šehida i poginulih boraca (grantove udruženjima za obilježavanje godišnjica, za izgradnju spomen obilježja, troškove dženaza i sahrana, pružanje pravne pomoći pripadnicima bor.populacije, kao i finansiranje udruženja iz ove kategorije i to: Organizacija porodica šehida i porodica poginulih boraca i Udruženje RVI);
- Isplate stipendija;
- Ostale grantove pojedincima i grantove neprofitnim organizacijama;
- Namjenske isplate Centra za socijalni rad na ime stalnih socijalnih pomoći prema korisnicima i namjenske doznake iz općinskog budžeta za jednokratne pomoći korisnicima;
- Grantove za kulturne manifestacije i udruženja (davanja za posebne aktivnosti kulturnog i obrazovnog karaktera, otkup knjiga i kulturne manifestacije za Dan nezavisnosti BiH, Dan Općine Konjic, Dan državnosti BiH i sl.);

- Transfere za parlamentarne subjekte (finansiranje političkih subjekata koji participiraju u Općinskom vijeću);
- Transfere Udruženjima;
- Održavanje zelenih površina i gradskih ulica;
- Podsticaje poljoprivrednoj proizvodnji (redovno finansiranje Udruženja saveza poljoprivrednika, podsticaj za razvoj ribarstva, doznake Agenciji za ekonomski razvoj, podsticaji poljoprivrednoj proizvodnji, te aktivna politika zapošljavanja);
- Naknade za povrat više ili pogrešno uplaćenih sredstava (povrat više uplaćenih novčanih sredstava po rješenjima i povrat poreza na dohodak za prethodnu godinu).

Tekući transferi su za 2023. godina projektovani u nešto većem iznosu od planiranog budžeta za 2022. godinu kao i njihov blagi porast u periodu 2024.-2025. godina.

Za ekonomski kod 615000 - Kapitalni grantovi prikazan je podatak u ukupnom iznosu bez analitike projekata koji će se finansirati sa te pozicije iz razloga što se budžetom definišu projekti koji su planirani za realizaciju za tu budžetsku godinu, a na osnovu zahtjeva, odluke Općinskog načelnika i Općinskog vijeća.

Projekcija kapitalnih grantova za 2023. godinu je u iznosu od 5.059.000,00 KM, za 2024. godinu u iznosu od 5.500.000,00 KM, a za 2025. godinu u iznosu od 5.900.000,00 KM.

Projekcija pozicije koja se odnosi na nabavku stalnih sredstva za 2023 .godinu je u iznosu od 1.500.000,00 KM, te je ista predviđena za 2024. i 2025. godinu na istom nivou.

Prema otplatnim planovima za kreditna sredstva koja koristi Općina Konjic otplate dugova kao izdaci učestvuju u budžetu Općine za 2022. godinu u iznosu od 658.884,00 KM. Prema otplatnim planovima zadnji anuitet za otplatu dopijeva u 2045. godini.

Pomoćnik Načelnika
Služba za privredu, finansije i društvene djelatnosti

Adnan Špago, dipl.ecc , s.r.

Načelnik

Osman Čatić, s.r.

NAZIV OPĆINE: OPĆINA KONJIC
TABELA BR.1. PRIHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6	7
70000	I PRIHODI	16.759.707	19.307.800	21.000.000	21.500.000	22.500.000
71000	POREZNI PRIHODI	7.271.922	7.054.500	7.673.000	8.123.000	8.603.000
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	484	500	500	500	500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	15	500	500	500	500
714100	Porez na imovinu	1.650.457	1.200.000	1.300.000	1.350.000	1.450.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	377	2.000	2.000	2.000	2.000
716000	Porez na dohodak	2.087.218	2.000.000	2.350.000	2.440.000	2.550.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	3.422.583	3.750.000	3.900.000	4.200.000	4.450.000
719000	Ostali porezi	110.788	101.500	120.000	130.000	150.000
72000	NEPOREZNI PRIHODI	7.181.839	7.821.300	8.425.000	8.475.000	8.705.000
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finan-ih javnih instit.	375.491	410.000	410.000	420.000	420.000
721200	Ostali prihodi od imovine	35.127	15.000	15.000	18.000	20.000
721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
721600	Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
722100	Administrativne takse/pristojbe	218.269	210.000	230.000	240.000	250.000
722200	Sudske takse/pristojbe	0	0	0	0	0
722300	Komunalne takse/pristojbe	546.754	430.000	500.000	510.000	530.000
722400	Ostale budžetske/proračunske naknade	5.669.098	6.220.800	6.700.000	6.700.000	6.850.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	272.760	388.500	423.000	440.000	478.000
722510	Naknade za uslugu premjera i katastar	72.678	70.000	70.000	75.000	85.000
722520	Vodne naknade	0	0	0	0	0
722530	Cestovne naknade	170.482	175.000	185.000	190.000	210.000
722540	Naknade za korištenje šuma	0	0	0	0	0
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	29.600	143.500	168.000	175.000	183.000
722590	Ostale naknade	0	0	0	0	0
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	0	2.000	2.000	2.000	2.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	63.841	140.000	140.000	140.000	150.000
723000	Novčane kazne	500	5.000	5.000	5.000	5.000
73000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.305.947	4.430.000	4.900.000	4.900.000	5.190.000
77000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	2.000	2.000	2.000	2.000
78000	KAPITALNI PRIMITCI	0	0	0	0	0
81000	II PRIMICI	706.444	1.630.000	500.000	500.000	500.000
811000	Kapitalni primici	706.444	1.630.000	500.000	500.000	500.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE					
	UKUPNO (I+II+III)	17.466.151	20.937.800	21.500.000	22.000.000	23.000.000

TABELA BR.2. RASHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6	7
600000	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X)	13.892.403	20.937.800	21.500.000	22.000.000	23.000.000
611000	I PLATE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	3.548.735	3.899.108	4.045.000	4.045.000	4.045.000
611100	Bruto plate i naknade	3.156.752	3.454.108	3.575.000	3.575.000	3.575.000
611200	Naknade troškova zaposlenih	391.983	445.000	470.000	470.000	470.000
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	332.332	368.404	400.000	400.000	400.000
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	2.241.941	2.635.441	2.600.000	2.504.000	2.606.500
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	5.128.782	6.945.098	7.030.000	7.340.000	7.840.000
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	1.533.058	1.729.690	1.800.000	1.900.000	2.000.000
614200	Grantovi pojedincima	1.225.392	1.529.909	1.800.000	1.840.000	1.940.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	836.266	1.140.399	1.250.000	1.300.000	1.400.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.452.014	1.959.100	2.080.000	2.200.000	2.400.000
614700	Tekuci transferi u inostranstvo/inozemstvo	49.999	50.000	50.000	50.000	50.000
614800	Ostali grantovi	32.053	536.000	50.000	50.000	50.000
614900	Transferi za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta	0	0	0		
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	1.579.766	5.095.000	5.095.000	5.500.000	5.900.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE I NAKNADE	33.571	40.000	30.000	26.000	24.500
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	465.262	1.095.865	1.500.000	1.500.000	1.500.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČEŠĆE U DIONICAMA	0	0	0	0	0
823000	IX OTPLATA DUGA	552.514	658.884	600.000	485.000	484.000
	X OSTALO	9.501	200.000	200.000	200.000	200.000

TABELA BR.3. PLATE, DOPRINOSI I BROJ ZAPOSLENIH

OPIS	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
	2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6
Općine HNK/Ž					
Ukupne bruto plate i doprinosi	3.489.083	3.822.512	3.975.000	3.975.000	3.975.000
Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru	122	130	135	135	135
Prosječna mjesečna plata	2.383	2.450	2.454	2.454	2.454